

DE OMGEVING VAN LONDERZEEL OMSTREEKS 1700-1725

Het werk van Cornelius Van Gestel uit 1725
Bewerking en vertaling: Leo Bogaerts en Fred Van Schel

Na de tekst over Willebroek en Ruisbroek gaan we in dit nummer verder met een eerder moeilijke tekst over Blaesvelt. Het Latijn van deze tekst bezorgt de vertalers meer hoofdbrekens dan gewoonlijk en bovendien komen er zeer veel eigennamen in voor die een woordje verklaring kunnen gebruiken. In de mate van het mogelijke geven we ook een verklaring én de bronnen waar méér informatie gevonden kan worden. De kritische lezer kan ons te allen tijde corrigeren of aanvullen.

BLAESVELT, olim in Diplomatus *Blaisfelde*, uno milliari cum dimidio a Mechliniâ propè aquæductum Bruxellensium, districtus Merchtemensis, Municipium titulo Baronatus illustre, & insigni prætorio nobile; cujus schema exhibetur in Castellis Nobilium Brabantix Baronis *Le Roy*.

Possedit illud Anno 1328. *Rodolphus Pipenpoy* Senescallus Brabantix, cujus filia *Margareta* nupta *Joanni de Wytvliet* in illam transtulit stirpem; dein Ao. 1383. *Joanna* Ducissa Brabantix illud possedit; inde in exsolutionem debiti donatum fuit *Joanni Domino de Bouchout*; ab illo venditum *Joanni de Maerschcalck* e Flandriâ: Post legimus *Blaesveldæ* Dominum *Adrianum Sanders*, item *Joannem vander Bruggen*, & ab illo transcriptum *Judoco de Prant*, qui duxit *Annam de Brande*, filiam *Joannis & Annæ de Brunne*, cujus patruus *Rolandus de Brande* Dominus de *Wevelghem* duxerat *Judocam de Halewyn* Dominam de *Leberghe*: *Judocus* autem de *Prant* genuit *Annam*, uxorem *Jacobi d'Ongnies* Toparchæ *d'Estrées*, a quibus descendunt Comites *d'Estrées & Coupigny*; & *Adolphum de Prant* Dominum de *Blaesvelt* Equitem *D. Jacobi*, qui ex *Margareta* de *S. Aldegonde*, filiâ *Nicolai* Domini de *Noircames*, & *Honorinæ de Montmorency*, genuit *Hugonem de Prant*, Dominum de *Blaesvelt*, qui ex *Clara d'Affetadi* procreavit *Cosman de Prant*, in cujus favorem hoc Dominium a *Philippo IV.* Hisp. Rege Ao. 1647. die 1. Aprilis in Baronatum erectum fuit, quod cognatæ suæ *Agneti Bernardinæ de Montmorency*, filiæ *Joannis & Lauræ d'Affetadi* die 12. Maii 1650. nubenti *Baltasari Guilielmo d'Ongnies* Comiti de *Coupigni* in dotem dedit; in quâ stirpe hactenus perseverat.

Erectum
in Baro-
natum.

In Choro templi de Aertselaere humi ante aram legitur hoc Epitaphium.

Hier leght begraven Joncker Adriaen Sanders in
synder tyt Heere van Blaesvelt / vander Brug-
gen en Clepdaele / de welke hy by weldaden
vercregen heeft dat weerdigh heyligh reliecke
van Mirakele den rechten arm van Sinte Ve-
nart / den welcken hy gegeven heeft ter eeren
Godts ende onser Liebevrouwen deser Kercke
van Aertselaere. Die sterf int jaer ons Heeren
M. CCCC. XCIV. op Alderheyligen about.

BLAESVELT

Blaesvelt, vroeger in oorkonden Blaisfelde, (gelegen) op anderhalve mijl van Mechelen aan het kanaal van Brussel, van het district Merchtem, luisterrijke gemeente door de titel van baronie en beroemd om zijn opvallend kasteel, waarvan een tekening getoond wordt in Kastelen van de Edelen van Brabant van baron Le Roy(1).

In het jaar 1328 was Blaasveld in het bezit van Rudolf Pipenpoy (2), seneschalk (3) van Brabant. Zijn dochter Margareta, gehuwd met Joannes van Wytvliet (4), bracht het (=Blaasveld) in die familie.

Daarna in het jaar 1383 nam Joanna, hertogin van Brabant, Blaasveld in bezit. Vervolgens werd het als aflossing van schuld (schulddelging) aan Joannes, heer van Bouchout (5), geschonken. Door hem werd het verkocht aan Joannes de Maerschalc (6) uit Vlaanderen.

Daarna komen we achtereenvolgens als heer van Blaasveld tegen: Adriaen Sanders (7), dan Joannes vander Bruggen (8) en door deze overgedragen aan Judocus van Prant (9), die Anna de Brande huwde, dochter van Joannes en Anna de Brune, van wie de oom van vaders zijde Roland de Brande, heer van Wevelgem, gehuwd was met Judoca van Halewyn, vrouwe van Leberg(he).

Judocus van Prant nu bracht Anna voort, echtgenote van Jacobus d' Ongnies, heer d' Estrées, van wie de graven d' Estrées en Coupigny (10) afstamden; (en hij bracht ook voort) Adolphus van Prant, heer van Blaasveld, ridder van heer Jacobus (11) die bij Margareta de S. Aldegonde, dochter van Nicolas, heer van Noircames (12), en van Honorine de Montmorency, voortbracht Hugo van Prant, heer van Blaasveld, die bij Clara d' Affetadi Cosmas van Prant verwekte.

Ten gunste van Cosmas van Prant werd deze heerlijkheid (Blaasveld dus) door de Spaanse koning Philips IV in 1647 op 1 april tot baronie verheven. Hij (Cosmas) schonk deze heerlijkheid aan zijn bloedverwante Agnes Bernardina de Montmorency, dochter van Joannes en Laura d' Affetadi, bij haar huwelijk op 12 mei 1650 met Baltasar Guilielmus d' Ongnies graaf van Coupigni als huwelijksgift (bruidschat). Tot heden blijft Blaasveld in deze familie.

In het koor van de kerk van Aartselaar staat op de grond vóór het altaar dit grafschrift te lezen:

***Hier ligt begraven jonker Adriaen Sanders in zijn tijd heer van Blaasveld/
vander Bruggen en Cleydaele/ dewelke hij door weldaden verkregen heeft dat
waardig heilig reliek van mirakel de rechterarm van Sint-Leonardus (13)/
dewelke hij gegeven heeft ter ere van God en van Onze-Lieve-Vrouw aan deze
kerk van Aartselaar. Die stierf in het jaar onzes Heren 1494 op
Allerheiligenavond.***

In Parochiali de Blaesvelt exstat insigne Mausolæum marmoreum cum hac inscriptione.

MONUMENTUM.

Illustrissimæ Familiæ de Prant, *Judocus de Prant Maximiliano* Cæsari a Cubiculis, ejusque stabuli Præfectus summus, cum eodem Cæsare Belgium ingressus uxorem duxit *Annam de Brande* stirpem generosam & inclytam, nobilibus filiorum conjugii, quæ ad usque *Cosmam de Prant* Baronem de Blaesvelt continuavit. Hic sine prole defuncto Mechliniæ XVI. Maji M. DC. L.

Hic jacet *Margareta van Hornes Cosmæ de Prant* Baroni de Blaesvelt marito suo decem & octo annis superstes liberis caruit, sed horum loco pauperes quasi in tot filios adoptavit, egenis verè mater, patrona, refugium, divitibus dilectionis pulchrè exemplum, immitare, eamque Deo commenda. Obiit Mechliniæ XXII. Septembris. M. DC. LXVIII.

Ecclesia quæ *S. Amando* sacra est, possidet Venerandas Reliquias *S. Crucis*, dono præfatæ *D. Margarete de Hornes*, quæ & in hac Parochiali plures fecit sacras fundationes.

Patronatus spectat ad personam de Heffene. Decimarum participes sunt præfatus Personatus de Heffene, qui incorporatus est Capitulo Metropolitano *D. Rumoldi*, Baro hujus loci, & Parochus.

Hic pagus Anno 1580. propter illuviem aquarum & amissionem bonorum desit habere Parochum, & Pastor vicini pagi de Willebroeck a quo distat horæ quadrante, deserviit ad annum circiter 1616. a quo tempore proprium iterum habuit Parochum.

In de parochiekerk van Blaasveld staat een opvallend marmeren mausoleum (graf) met dit opschrift:

Monument voor de zeer beroemde familie van Prant, Judocus van Prant kamerheer van keizer Maximiliaan en zijn oppermaarschalk (opperste stalmeester), met diezelfde keizer naar België gekomen, trouwde hij met Anna de Brande, een edel en beroemd geslacht, ... (14) ..., dat tot en met Cosmas van Prant, baron van Blaasveld, onafgebroken voortgezet werd. Deze Cosmas van Prant is zonder nakomelingen (kinderloos) overleden te Mechelen op 16 mei 1650.

Hier ligt Margareta van Hornes, ze overleefde haar echtgenoot Cosmas van Prant, baron van Blaasveld, achttien jaar; ze miste (=had geen) kinderen, maar in plaats daarvan nam ze behoeftigen bijna als zoveel eigen kinderen aan, waarlijk een moeder voor de armen, beschermster, toevlucht, voor de rijken een mooi voorbeeld van liefde; volg haar na en beveel haar aan bij God. Ze stierf te Mechelen op 22 september 1668.

De kerk is toegewijd aan de heilige Amandus, bezit eerbiedwaardige relikwieën van het heilig kruis, door een schenking van voornoemde vrouwe Margareta de Hornes, die ook in deze parochiekerk verschillende gewijde stichtingen deed (fondaties).

Het beschermheerschap berust bij de pastoor van Heffen. De deelgenoten van de tienden zijn de voornoemde pastoor van Heffen, die deel uitmaakt van het metropolitaan kapittel van Sint-Rumoldus (=St.-Rombouts, Mechelen), de baron van deze plaats en de parochieherder (pastoor).

Als gevolg van een overstroming (15) en de vernieling van goederen hield dit dorp in 1580 op een eigen pastoor te hebben; de pastoor van het naburige dorp Willebroek, waarvan het een kwartier verwijderd is, bediende Blaasveld tot omstreeks 1616; vanaf dan had Blaasveld opnieuw een eigen pastoor.

Voetnoten

1. Baron Le Roy was blijkbaar de auteur van een gekend naslagwerk over de kastelen en eigendommen van de Brabantse adel; de naam werd reeds herhaaldelijk genoemd bij vorige afleveringen over de omgeving van Londerzeel in de vorige jaargangen.

2. R. Pipenpoy: oude adellijke familienaam met sterke banden met Brussel (1190 K. Pipenpoy schepen van Brussel) en o.a. Merchtem (1406 Pieter Pipenpoy, heer van Merchtem, laat een windmolen bouwen op de Peizegemkouter...) (zie ook www.willebroek.info/HISTORY/HIST_nC.)

3. senescallus Brabantiae: senescallus of senescalcus, Nederlands seneschalk, volgens Van Dale de titel van een hoge hofambtenaar in Frankrijk en Bourgondië; hoofd van de hofhouding; ook een met een militair bevel belaste hofbeambte.

4. J. de Wytvliet: Jan van Wytvliet, heer van Blaesvelde, was één uit een hele reeks bastaarden van hertog Jan II van Brabant (gehuwd met Margaretha, dochter van Edward I van Engeland, één zoon Jan III en verder een reeks bastaarden...) (zie ook www.genealogie-mittelalter.de/brabant_herzoege_von...)

5. J. Domino de Bouchout: heer van Bouchout, ruim verspreide adellijke familienaam, voor ons vooral verbonden aan het kasteel en domein van Bouchout in Meise; de Brabantse heerlijkheid Bouchout werd door Albertus (Aelbrecht) van Oostenrijk en zijn gemalin Isabella in 1605 tot "Baronie" verheven. (zie ook www.wazamar.org/Familiewapens...)

